

Tafeltoespraak auteursbanket Middelheim

Ward Ruyslinck, 31 oktober 1986

Mag ik even deze feeststemming dompen met een korte toespraak?

Ik ben niet de nestor van dit gezelschap en ik ben ook niet de welsprekendste, maar ik ben wel een van de oudste (aanwezige) paarden uit de stal van Manteau en het komt me als zodanig misschien wel toe even wat sentiment uit te hinniken. Schrijvers onder elkaar hoeven van hun hart geen moordkuil te maken. Het is veel zinvoller wanneer ze er een woordkuil van maken,

Het zal de oude garde onder ons, en ook de niet meer zo jonge garde, uiteraard zijn opgevallen dat het tableau de la troupe sinds vorig jaar veranderd is. Het jaarlijkse familieportret ziet er eind 1986 heel anders uit. Een aantal leden van de familie zijn uitgetrouwd, sommigen beneden hun stand, maar dat is hun vrije keus – maar gelukkig zijn er ook heel wat jonge, veelbelovende neven en nichten ingetrouwd – en ik verzoek jullie daar geen goedkope woordspeling in te zien.

Ja, nieuwe gezichten zijn dus in de plaats gekomen van de oude die verdwenen zijn, en dat is ontegensprekelijk een teken van verjonging: de oude boom, die in het drukkersmerk van Elsevier te zien is blijft zich vertakken, en elke jonge tak belooft nieuwe bloesems. We hebben nu ook een jongere directeur en het is misschien een gunstig omen dat hij Lionel heet, want we hebben een jonge leeuw nodig om onze belangen te verdedigen in de harde concurrentiestrijd die in de uitgeverwereld woedt. Hij hoeft niet zo hard te brullen als zijn voorganger, maar het weze hem geraden af en toe vriendelijk grommend de klauwen uit te steken tot meerdere eer en glorie van het huis Manteau.

Ik mag, geloof ik, wel zeggen dat we vandaag met z'n allen een heel aardig 'Gruppenbild' vormen. Een *Gruppenbild mit Dame*, en hoewel er verschillende dames aanzitten, denk ik toch aan die ene Dame met een stijlvolle, Duitse hoofdletter, die na vele jaren van vrijwillige ballingschap jonger en dynamischer dan ooit in ons midden is teruggekeerd.¹ Ik bedoel, dat hadden jullie al begrepen, onze geestelijke moeder, onze alma mater Angèle Manteau, een van de pioniers van het Vlaamse literaire uitgeversbedrijf die drie generaties van schrijvers (en niet de geringste!) in het zadel heeft geholpen. Zestien jaar geleden is zij als een onbuigzame dissidente bij ons weggegaan en onlangs is zij met hooggeheven vaandel teruggekeerd als barones. Wie ooit nog het voorrecht heeft gehad haar in de Nerviërsaan in Brussel te bezoeken en de groenendaler te trotseren die haar als een draak bewaakte, weet wat een lange weg vol gevaarlijke bochten zij sindsdien heeft afgelegd.² Maar zij is nooit uit de bocht gevlogen. Daar zit zij, onze First Lady, een beetje sfinxachtig als altijd maar glunderend, vitaal, heerlijk weerspannig en onverwoestbaar.

¹ Gerefereerd werd aan de roman van Heinrich Böll 'Gruppenbild mit Dame', Köln: Kiepenheuer & Witsch, 1971. Ruyslinck had een poging gewaagd om het te vertalen, maar kon het niet voltooien. In 1985 verscheen 'Groepsfoto met dame' toch bij Manteau, Amsterdam, vertaald door Margaretha Ferguson.

² De hond Amdis van Angèle Manteau was een groenendaler.

Lieve Angèle, ik geloof dat ik mag spreken namens alle aanwezige auteurs, ook namens degenen die het blauwe bloed liever zouden drinken dan toedrinken: wij zijn er trots op dat je in de adelstand verheven bent, omdat deze bijzondere onderscheiding de officiële erkenning inhoudt van je onvolprezen verdiensten als uitgeefster, als beschermvrouw en bezielster van de Vlaamse letteren. Je bent nu geconsacreerd, naar mijn gevoel veel te laat, want ik heb (zoals ik je voor enkele maanden schreef) in jou altijd een barones gezien. Jij hebt door je allure, je uiterste waardigheid en je beschaving, van nature een adellijke status. De adelbrief, die jou door de koning is verleend, hadden wij jou al lang toegekend bij literair besluit. Ik weet niet of je al een blazoen hebt gevonden maar misschien mag ik je een aanbeveling doen voor je devies. Wat dacht je van:

Mijn heerlijkheid ligt in de letteren

of misschien:

Mijn mantel wordt door schrijvers gedragen.

Beste vrienden tafelgenoten, ik stel voor dat we een dubbele toast uitbrengen: op onze meter Angèle barones Manteau, en onze nieuwe, charmante stalmeester Lionel Deflo.’

V.l.n.r. zittend: René Malherbe (die de uitgeverij had opgekocht), Angèle Manteau, Gerard Walschap, Lionel Deflo (directeur sinds 1986). Staand (voor zover zichtbaar) v.l.n.r. na twee nauwelijks zichtbare personen: Claude Van de Berge, Jef Geeraerts, Eleonore Vigenon, Greta Seghers (in het voorjaar begonnen aan de biografie *Het eigenzinnige leven van Angèle Manteau*, hier nog vrolijk achter haar), Gaston Van Camp, Ward Ruyslinck, NN ??, Clara Hesaert, Emile Degelin, Bob Mendes, Bert Populier en uiterst rechts Nic Van Bruggen.